ଜଳ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ଜଳସେଚନ

ବର୍ଷାଦିନେ ମୁଗ/ବିରି ଫସଲରୁ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ହେବା ଦରକାର । ଗଛ ମୂଳରେ ଯେପରି ପାଣି ଜମି ନରହେ ସେଥିପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଦରକାର । ବର୍ଷାଦିନେ ମୁଗ/ବିରି ମୁଖ୍ୟତଃ ବର୍ଷା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ । ମୌସୁମୀ ବର୍ଷା ଠିକ୍ ଭାବେ ହେଲେ ଜଳ ସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥାଏ । ଯଦି ବର୍ଷା ଦିନେ ଶୁଷ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେଖାଦିଏ, ତେବେ ଫୁଲ ଧରିବା ସମୟରେ ଥରେ ଜଳ ସେଚନ କଲେ ଭଲ ଅମଳ ମିଳିଥାଏ । ଧାନ ଅମଳ ପରେ ମାଟିରେ ସବୁ ବତରକୁ ଉପଯୋଗ କରି ମୁଗ / ବିରି ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ । ଯଦି ଜଳ ସେଚନର ସୁବିଧା ଥାଏ ତେବେ ରବି ଋତୁରେ ଗଛର ଫଳ ବଢ଼ିବା ସମୟରେ ଥରେ ଲଘୁ ଜଳ ସେଚନ କଲେ ଭଲ ଅମଳ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଅତିକମ୍‌ରେ ତିନୋଟି ଜଳସେଚନ ଯଥା (ବିହନ ବୁଣିବାର ୨୦-୨୫ ଦିନ ପରେ), ଫୁଲ ଧରିବା ସମୟରେ (ବିହନ ବୁଣିବାର ୩୦-୪୦ଦିନ ମଧ୍ୟରେ) ଓ ଫଳ ବଢ଼ିବା ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ଫସଲ ସଂରକ୍ଷଣ

ଅନିଷ୍ଟକାରୀ କୀଟ

ଧଳା ମାଛି- ସାହେବୀ ରୋଗ ଭୂତାଣୁର ବାହକ ଅଟେ । ଏମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଡାଇମେଥୋଏଟ୍ ୩୦ଇ.ସି. କିମ୍ବା ଟ୍ରାଇଆଜୋଫସ୍ ୪୦ଇ.ସି. ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ମି.ଲି. ହିସାବରେ ଗୋଳାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ ।

ଜଉପୋକ - ଜଉ ପୋକ ଗଛର କଅଁଳ ପତ୍ର, କାଣ୍ଡ, କଢ଼ ଫୁଲ ଓ ଫଳ ରସ ଶୋଷଣ କରି ଖାଇଥାଆନ୍ତି । ଆକ୍ରାନ୍ତ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ନିରସିଆ ଦେଖାଯିବା ସହ ଅଧିକ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ ଗଛ ଝାଉଁଳି ପଡ଼ି ମରିଯାଇଥାଏ । ଏମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାକୁ ହେଲେ ମିଥାଇଲ୍ ଡିମେଟନ୍ ୨୫ଇ.ସି. ବା ଡାଇମେଥୋଏଟ୍ ୩୦ଇ.ସି. ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ମି.ଲି. ହିସାବରେ ଗୋଳାଇ ଫସଲରେ ସିଞ୍ଚନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ପତ୍ରଛୁଆ ଓ ଛୁଇଁ ବିନ୍ଧା ପୋକ - ଏମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରୋପେନୋଫସ୍ ୫୦ଇ.ସି. ବା କ୍ଵିନାଲଫସ୍ ୨୫ଇ.ସି.କୁ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ମି.ଲି. ହିସାବରେ ଗୋଳାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ ।

ଭରୁଣି ପୋକ (ଥ୍ରିପସ୍) - ଏମାନେ ମୁଗ/ବିରି ଫସଲର ଫୁଲକୁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥାନ୍ତି । ଆକ୍ରାନ୍ତ ଫୁଲଗୁଡ଼ିକ ଝଡ଼ିଯାଏ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଫସଲରୁ କୌଣସି ଦାନା ମିଳିନଥାଏ । ଏମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ ଫସଲରେ ଡାଇମେଥୋଏଟ୍ ୩୦ଇ.ସି., କ୍ଵିନାଲଫସ୍ ୨୫ଇ.ସି. ଓ ଫୋସାଲୋନ୍ ୩୫ଇ.ସି. ଆଦି ଔଷଧରୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ନେଇ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ମି.ଲି. ହିସାବରେ ଗୋଳାଇ ସିଞ୍ଚନ କଲେ ସୁଫଳ ମିଳିଥାଏ ।

ରୋଗ

ଚେର ସଢ଼ା ରୋଗ - ବିଶୋଧନ କରି ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ଚେରସଢ଼ା ଦମନ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ମେଟାଲାକ୍ସିଲ୍ ଓ ମାନକୋଜେବ୍ ମିଶ୍ରଣରୁ ୨ଗ୍ରାମ୍ ହିସାବରେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୧କି.ଗ୍ରାକୁ ୫୦୦ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ । ଏହା ସହିତ ଜମିରେ ଠିଆ ପାଣି ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ପତ୍ରଦାଗ ରୋଗ - ଏହାର ଦମନ ପାଇଁ ମାନକୋଜେବ୍ ୧.୫କି.ଗ୍ରା. କିମ୍ବା ୧କି.ଗ୍ରା. କ୍ୟୁମାନ୍ଏଲ୍‌କୁ ଅଦଳ ବଦଳ କରି ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୫୦୦ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ ।

ଝାଉଁଳା ରୋଗ - ବିଶୋଧନ କରି ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୫୦୦ଗ୍ରାମ୍ କାର୍ବେଣ୍ଡାଜମ୍ ୫୦୦ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ ।

ପାଉଁଶିଆ ରୋଗ- ଏହାର ଦମନ ପାଇଁ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨କି.ଗ୍ରା. ହିସାବରେ ସଲଫର୍ ସେଚିତ ଗୁଣ୍ଡ ୫୦୦ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ ।

ସାହେବୀ ରୋଗ- ରୋଗ ଆରମ୍ଭରୁ ପଡ଼ିଯାଇଥିବା ଗଛକୁ ଉପାଡ଼ି ବାହାର କରିଦିଅନ୍ତୁ । ଏହି ରୋଗ ଦମନ ପାଇଁ ଏହାର ବାହାକ ଧଳା ମାଛି କୀଟକୁ ଦମନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅମଳ

ମୁଗ/ବିରି ପାଚିଲ ହେଲେ ଫଳ ପ୍ରାୟତଃ କଳା ରଙ୍ଗର ହୋଇଯାଏ । ଛୁଇଁ ପାଚିଲ ହୋଇଗଲେ ଗଛରୁ ତୋଳି ଦିଅନ୍ତୁ କିମ୍ବା ୮୦-୯୦ ଭାଗ ଛୁଇଁ ଗଛରେ ପାଚିଲ ହୋଇଗଲେ ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ଉପାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ । ଗଛ ବା ଛୁଇଁ ଶୁଖିଲା ପରେ ବାଡ଼େଇ କରି ଅମଳ କରନ୍ତୁ । ଖଳାରେ ଗୋଟିଏ କିସମର ମୁଗ/ବିରି ରଖିବା ଦରକାର । ଅମଳ ପରେ ବିହନକୁ ଖରାରେ ଶୁଖାଯାଏ, ଯେପରି ଆର୍ଦ୍ରତା ୯% କମିବ । ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୯-୧୦ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ୍ ମୁଗ ଓ ୧୦-୧୨ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ୍ ବିରି ଅମଳ ହୋଇଥାଏ ।

ଅଧିକ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତୁ
କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ବୌଦ୍ଧ
ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ବୈଷୟିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୩

ଉନ୍ନତ ପ୍ରଣାଳୀରେ ବିରି ଓ ମୁଗ ଚାଷ

ବିଷୟ ବସ୍ତୁ
ଡ଼ଃ ସୁତନୁ କୁମାର ଶତପଥୀ
ସସ୍ମିତା ପ୍ରିୟଦର୍ଶିନୀ
ବୈଜ୍ଞାନିକ (ଶସ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନୀ)

ସମ୍ପାଦନା
ଡ଼ଃ ସୁତନୁ କୁମାର ଶତପଥୀ
ବରିଷ୍ଠ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ମୁଖ୍ୟ

କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ବୌଦ୍ଧ, ଓଡ଼ିଶା
ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ
ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୩

ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲର ବିହନ ଉତ୍ପାଦନ

ଡାଲି ବେଳଁ ଆବାହନ କାଳରୁ ଆମ ଖାଦ୍ୟର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ ଅଟେ । ଡାଲି ଶସ୍ୟରେ ୨୦ରୁ ୩୨ ପ୍ରତିଶତ ପୁଷ୍ଟିସାର ରହିଥିବାରୁ ଆମ ଖାଦ୍ୟରେ ଏହା ଏକ ବିଶେଷ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି । ଆମ ନିତିଦିନିଆ ଖାଦ୍ୟ ଭାତ କିମ୍ବା ରୁଟିରେ ଅଭାବ ଥିବା ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଆମିନୋ ଅମ୍ଳର ଚାହିଦା ଡାଲି ପୂରଣ କରିଥାଏ । ତେଣୁ ଭାତ କିମ୍ବା ରୁଟି ସହ ଡାଲି ମିଶାଇ ଖାଇବା ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ଅଟେ । ଏହା ସହ ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲ ଚେରର ଗୁଟିକାରେ ଥିବା ସହଜୀବୀ ରାଇଜୋବିୟମ୍ ଜୀବାଣୁ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ମୁକ୍ତ ଭାବରେ ରହିଥିବା ଯବକ୍ଷାରଜାନକୁ ମାଟିରେ ବିବନ୍ଧନ କରି ମାଟିର ଉର୍ବରତା ଓ ଗୁଣବତ୍ତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । ଆମ ଦେଶରେ ବୁଟ, ହରଡ଼, ମୁଗ, ବିରି, ମସୁର, ମଟର, ଖେସାରି, ରାଜମା ଓ କୋଳଥ ଆଦି ମୁଖ୍ୟ ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲ ଚାଷ ହେଉଥିବା ବେଳେ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ମୁଗ, ବିରି, ହରଡ଼, କୋଳଥ ଓ ଖେସାରୀ ।

ବିହନ କିସମ

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା ମୁଗ, ବିରିର କେତେକ ବିଜ୍ଞାପିତ କିସମ ବିହନର ତଥ୍ୟାବଳୀ ସାରଣୀ-୧ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି

ଜମିକୁ ୨/୩ ଓଡ଼ ଚାଷ କରି, ମଇମାରି ମାଟିକୁ ଗୁଣ୍ଡ କରି ସମତୁଲ କରନ୍ତୁ । ଶେଷ ଓଡ଼ ଚାଷ ସମୟରେ ହେକ୍ଟରରୁ ୫ଟନ୍ ସଢ଼ା ଗୋବର ଖତ ବା କମ୍ପୋଷ୍ଟ ପ୍ରୟୋଗ କରି ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ବିହନ ବୁଣିବା ସମୟ ଓ ବିହନ ହାର

ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍ ରବି ଓ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ଯଥାକ୍ରମେ ଜୁଲାଇ, ସେପ୍ଟେମ୍ବର, ନଭେମ୍ବର ଓ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସର ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ବୁଣା ବୁଣି ସରିବା ଉଚିତ୍ । ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି ପରେ ବିହନକୁ ଧାଡ଼ିରେ ବୁଣିବା ଉଚିତ୍ । ଫସଲକୁ ଧାଡ଼ିରେ ବୁଣିଲେ ହେକ୍ଟରକୁ ୨୫କି.ଗ୍ରା. ବିହନ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ଧାଡ଼ିରେ ବିହନ ବୁଣିଲେ ଗଛ ସଂଖ୍ୟା ଠିକ୍ ରହେ ଏବଂ ଅନ୍ତଃ ଚାଷ ଓ ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସହଜରେ କରିହୁଏ । ବର୍ଷା ଋତୁରେ ଧାଡ଼ିକୁ ଧାଡ଼ି ୩୦ସେଣ୍ଟିମିଟର ବ୍ୟବଧାନ ଓ ଶୀତ ଏବଂ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ୨୫ସେଣ୍ଟିମିଟର ବ୍ୟବଧାନ ତଥା ମଞ୍ଜି ୧୦ସେଣ୍ଟିମିଟର ବ୍ୟବଧାନରେ ବୁଣିବା ଉଚିତ । ବିହନ ବୁଣା ଯନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କଲେ ପ୍ରଥମେ ଭଲ ଭାବେ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଦରକାର ଯେପରି ସେଥିରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିହନ ନଥାଏ ।

ସାରଣୀ-୧ : ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ଅନୁମୋଦିତ ମୁଗ ଓ ବିରି କିସମ

କ୍ର.ସଂ.	କିସମ	ବୁଣିବା ସମୟ (ଋତୁ)	ଅବଧି (ଦିନ)	ଅମଳ କ୍ଷମତା (କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ୍ /ହେକ୍ଟର)
(କ) ମୁଗ କିସମ				
୧	ଧଉଳି	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍‌ରବି, ରବି	୬୦-୭୦	୭.୦
୨	କାମଦେବ(ଓ.ୟୁ.ଏମ୍.୧୩୯)	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍‌ରବି	୫୫-୬୦	୮.୦
୩	ଓ.ବି.ଜି.ଜି. ୫୨	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍‌ରବି, ରବି	୭୦-୭୫	୮.୦
୪	ଟି.ଏ.ଆର୍.ଏମ୍.୧	ପ୍ରାକ୍‌ରବି, ରବି	୬୫-୭୦	୮.୦
୫	ଟି.ଏ.ଆର୍.ଏମ୍.୧	ପ୍ରାକ୍‌ରବି, ରବି	୬୦-୬୫	୮.୦
୬	ସମ୍ରାଟ (ଓ.ୟୁ.ଏମ୍. ୧୧-୫)	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍‌ରବି, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୬୦-୬୫	୮.୫
୭	ପୁଶା ଭିଶାଲ	ବର୍ଷା, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୬୦-୬୫	୮.୫
୮	ପୁଶା ୯୦୭୨	ପ୍ରାକ୍‌ରବି, ରବି	୬୫-୭୦	୮.୫
୯	ଏଲ୍.ଜି.ଜି. ୪୧୦	ରବି	୬୫-୭୦	୭.୦
୧୦	ଏଲ୍.ଜି.ଜି. ୪୬୦	ପ୍ରାକରବି, ରବି	୬୫-୭୦	୭.୫
୧୧	ଏସ୍.ଏମ୍.ଏଲ୍. ୬୬୮	ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୬୦-୬୫	୮.୦
୧୨	ଆଇ.ପି.ଏମ୍.୦୨-୩	ବର୍ଷା, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦-୭୫	୯.୦
୧୩	ଆଇ.ପି.ଏମ୍.୦.୨-୧୪	ବର୍ଷା, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୬୫-୭୦	୭.୫
(ଖ) ବିରି କିସମ				
୧	ସାରଳା	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍‌ରବି, ରବି	୭୦-୭୫	୮.୦
୨	ପ୍ରସାଦ (ବି ୩-୮-୮)	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍‌ରବି, ରବି	୬୫-୭୦	୧୦.୦
୩	ଉଜାଲା (ଓ.ବି.ଜି. ୧୭)	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍‌ରବି, ରବି	୬୫-୭୦	୯.୦
୪	ମାହୁରି (ଓ.ବି.ଜି. ୩୧)	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍‌ରବି	୬୫-୭୦	୮.୦
୫	ପି.ୟୁ. ୧୯	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍‌ରବି, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦-୮୦	୮.୦
୬	ପି.ୟୁ.୩୦	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍‌ରବି, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦-୮୦	୮.୫
୭	ପି.ୟୁ. ୩୫	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍‌ରବି, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦-୮୦	୮.୫
୮	ପି.ୟୁ.୯୪-୨	ରବି	୭୦-୮୦	୯.୦
୯	ପି.ୟୁ୩୧	ବର୍ଷା, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦-୮୦	୯.୦
୧୦	ଏଲ୍.ବି.ଜି.୧୭	ରବି	୭୦-୮୦	୯.୦
୧୧	ଆଇ.ପି.ୟୁ୦୨.-୪୩	ବର୍ଷା, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦-୮୦	୧୦.୦

ବିହନ ବିଶୋଧନ ଓ ଜୀବାଣୁ ସାରର ପ୍ରୟୋଗ

ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତି ୧କି.ଗ୍ରା. ମଞ୍ଜି ପ୍ରତି ୩ଗ୍ରାମ୍ ଥିରାମ୍ କିମ୍ବା ୨ଗ୍ରାମ୍ କାର୍ବେଣ୍ଡିଜିମ୍ ଗୋଳାଇ ବିଶୋଧନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାଦ୍ୱାରା ପତ୍ର ଦାଗ, ଝାଉଁଳା, ଚାରା ଗଛ ପଚିଯିବା ରୋଗ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା ମିଳେ । ବିହନ ବିଶୋଧନ ପରେ ୨୦୦ଗ୍ରାମ୍ ରାଇଜୋବିୟମ୍ ଜୀବାଣୁ ସାର ଓ ୨୦୦ଗ୍ରାମ୍ ଫସଫେଟ୍ ଦ୍ରବଣକାରୀ ଜୀବାଣୁ ସାରକୁ ୮୦୦ ମିଲିଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ଏହି ମଣ୍ଡକୁ ୧୦କିଲୋ ମଞ୍ଜିରେ ଗୋଳାଇ ପରିଷ୍କାର ଚଟାଣ କିମ୍ବା ପଲିଥିନ୍ ଚଦର ଉପରେ ଛାଇରେ ଶୁଖାଇ ଜମିରେ ବୁଣିବା ଦରକାର ।

ଖତ ଓ ସାର ପ୍ରୟୋଗ

ଏକ ହେକ୍ଟର ମୁଗ/ବିରି ଚାଷ ପାଇଁ ୨୦କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୪୦ କି.ଗ୍ରା. ଫସ୍‌ଫରସ୍ ଏବଂ ୨୦କି.ଗ୍ରା. ପଟାସ୍ ସାର ଆବଶ୍ୟକ । ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ସମୁଦାୟ ଫସ୍‌ଫରସ୍, ପଟାସ୍ ଓ ଅଧା ଯବକ୍ଷାରଜାନ ସିଆରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ମଞ୍ଜି ବୁଣିବା ଦରକାର । ସାର ଯେପରି ମଞ୍ଜିର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ନଆସେ ସେଥିପାଇଁ ସିଆରରେ ସାର ପକାଇ ମାଟିରେ ଭଲ ଭାବେ ମିଶାଇବା ପରେ ମଞ୍ଜି ବୁଣିବା ଦରକାର । ଫସଲକୁ ୨୧ଦିନ ହେଲେ କୋଡ଼ା, ଖୋସା ସାରି ଓ ଘାସ ତଥା ଅନାବନା ଗଛ ବାଛି ଅବଶିଷ୍ଟ ଯବକ୍ଷାରଜାନକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମୂଳ ସାର ସହ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨୦କି.ଗ୍ରା. ଗନ୍ଧକ (୧୦୦କି.ଗ୍ରା. ଜିପସମ୍) ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ଅମଳ ଶତକଡ଼ା ୧୦% ବଢ଼େ । ଅନୁମୋଦିତ ଅନୁମୋଦିତ ଫସ୍‌ଫରସ୍ ସାର ସିଙ୍ଗଲ୍ ସୁପର୍ ଫସ୍‌ଫେଟ୍ ଆକାରରେ ଦେଲେ ସେଥିରେ ଥିବା ଗନ୍ଧକ ଫସଲର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଡି.ଏ.ପି. ସାରରେ ଗନ୍ଧକ ନଥିବାରୁ ଡି.ଏ.ପି. ବ୍ୟବହାର କଲେ ଗନ୍ଧକ ପ୍ରୟୋଗର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ ।

ଅନ୍ତଃଚାଷ ଓ ଘାସ ଦମନ

ମୁଗ/ବିରି ଗଛଗୁଡ଼ିକ ତିନି ସପ୍ତାହର ହୋଇଗଲେ, କୋଡ଼ା ଖୋସା କରି ଅନାବନା ଗଛ ଓ ଘାସ ବାଛି ଦେବା ଦରକାର । ତା'ପରେ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣର ଯବକ୍ଷାରଜାନ ସାର ଗଛ ମୂଳରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଗୁଡ଼ା ଟେକି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ଗଛ ୩୦-୩୫ ଦିନ ହୋଇଗଲେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ଘାସ ବାଛିବା ଦରକାର । ତୃଣନାଶକ ବା ଘାସମରା ଔଷଧ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଅନାବନା ଗଛକୁ ଦମନ କରାଯାଇପାରିବ । ସେଥିପାଇଁ ମଞ୍ଜି ବୁଣିବାର ୨୪ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ବତର ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨.୫ଲିଟର ପେଣ୍ଡିମେଥାଲିନ୍‌କୁ (୩୦ଇସି) ୫୦୦ଲିଟର ପାଣିରେ ଗୋଳାଇ ଜମିରେ ସିଞ୍ଚନ କଲେ ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହୁଏ ।